

із статистичними показниками протягом 1980-2003рр. вимоги до словникового запасу з англійської мови студентів ВНЗ Китаю зросли у 6 разів.

Аналіз нормативно-документальних джерел свідчить, що після 1994 р. зміст CET було розширено за рахунок введення таких форм контролю: переклад з англійської мови на китайську, заповнення пропусків, складний диктант, розширена відповідь на запитання за змістом тексту (обсягом до 250 слів), коротка відповідь на питання до прочитаної статті [5, 102].

За підсумками проведення даних державних іспитів за останні роки у КНР згідно з результатами статистики кількість студентів ВНЗ КНР, що беруть участь у державних іспитах з іноземної мови (які не є обов'язковими) з власного бажання значно збільшується з кожним роком.

Висновки і перспективи подальших досліджень. На підставі отриманих результатів дослідження можна рекомендувати ретельне вивчення і творче запозичення досвіду проведення вищеописаного контролю навчальних досягнень студентів з англійської мови у ВНЗ КНР, позитивні результати якого найімовірніше зможуть вплинути на формування нового підходу до питання якісного контролю знань студентів з англійської мови в Україні і саме таким чином покращити якість вітчизняної освіти і сформуванню у студентів відповідальне ставлення до рівня власної освіченості.

Література:

1. В.С.Аванесов «Основы научной организации педагогического контроля в высшей школе. М.: МИСиС, 1989. – С. 167.
2. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. – С. 168.
3. К.М. Магрламова. Стимулювання пізнавального інтересу учнів до екологічної освіти засобами іноземної мови. З досвіду проведення Єдиного Державного Іспиту (ЄДІ) в Російській Федерації і Китайській Народній Республіці. // Розвиток особистісного потенціалу та професійних навичок майбутнього фахівця: Зб.наук.праць. – Харків-Луганск, 2006. – С. 263
4. Методичний лист Міністерства освіти і науки України “Про вивчення іноземних мов у 2003/2004 навчальному році” / Іноземні мови в навчальних закладах. – 2003. – 2, с. 26
5. Chang, B. CET at Its Crossroads. – Scientific Chinese. – 2005. – Vol.3: pp. 6-11
6. Zhang, Z.Y. A Historical Review of CET-4 and 6. // Modern College Education. – 2005. – Vol.2. – pp. 100-103.

Стаття посвячена проблеме организации контроля учебных достижений студентов по иностранному языку в высших учебных заведениях в Украине, которая может быть усовершенствована через изучение и заимствование полезного опыта в этом вопросе в КНР.

This article focuses on problems of monitoring the educational progress of students with foreign language in higher education institutions in Ukraine, which can be improved through research valuable experience in this regard in China.

УДК 378.014.7

Байдацька Н. М.

УМОВИ ЗАЦІКАВЛЕНOSTІ УЧАСНИКІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ В ЗДІЙСНЕННІ ОСВІТНЬОГО МОНІТОРИНГУ

Умови зацікавленості учасників педагогічного процесу в здійсненні освітнього моніторингу. Метою даної статті є обґрунтування педагогічних умов моніторингу якості навчальних досягнень студентів.

Постановка проблеми. Якість моніторингу значно поліпшиться, якщо в цьому будуть зацікавлені всі учасники педагогічного процесу. Цього можна досягти за таких умов:

1) запобігання перетворення моніторингу в наднормове навантаження для студентів і викладачів.

2) залучення студентів як суб'єктів навчально-виховного процесу до здійснення моніторингу.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є обґрунтування педагогічних умов моніторингу якості навчальних досягнень студентів.

Аналіз попередніх досліджень. З проблемою впровадження моніторингу в галузі освіти можна познайомитися в працях О.Абдуліної, В.Антипової, М.Бершадського, О.Белкіна, Г.Богомолової, Б.Бодрякової, Т.Борової, Н.Буркіної, Н.Вербицької, В.Горба, В.Гузєєвої, Г.Єльнікової, В.Кальней, О.Касьянової, Л.Куликової, О.Локшиної, Т.Лукіної, О.Майорова, Д.Матроса, Н.Мельникової та інших.

Практично в кожному з вищезазначених джерел розробляються окремі теоретичні положення педагогічного моніторингу, даються визначення, конкретизується понятійно-критеріальний апарат, тобто вказуються мета, завдання, напрямки, об'єкти. Однак помітною є тенденція, коли широко узагальнюється практичний досвід педагогічного моніторингу при явній відсутності фундаментальних знань про моніторинг. В сучасних навчальних посібниках дане поняття взагалі відсутнє.

У загальному огляді літературних джерел не виявлено спеціальних робіт, присвячених дослідженню педагогічних умов моніторингу в освіті.

Виклад основного матеріалу. Для того, щоб не перетворити роботу в додаткове навантаження, необхідно застосовувати нові інформаційні технології під час моніторингу. Для доведення запропонованої педагогічної умови уточнимо поняття «нові інформаційні технології». На практиці інформаційними технологіями називають технології, які використовують спеціальні технічні засоби (кіно, аудіо, відео тощо).

Коли розпочали використовувати в освіті комп'ютер, з'явився термін «нова інформаційна технологія». Взагалі будь-яка педагогічна технологія – це інформаційна технологія, так як основу технологічного процесу навчання складає інформація. Головне в нових інформаційних технологіях, на думку Матроса Д.Ш., – це комп'ютер з відповідним технічним і програмним забезпеченням, звідси і визначення – нові інформаційні технології – це процес підготовки і передачі інформації тому, хто навчається, засобами здійснення якого є комп'ютер [3, с.38].

У своїх дослідженнях науковці роблять спробу науково обґрунтувати методологічні та дидактичні аспекти щодо цілей, стратегії та змісту інформатизації системи освіти України, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити принципи створення комп'ютерно-орієнтованого навчального середовища.

І.Захарова розглядає інформаційні технології в одному випадку як певний науковий напрям, в іншому – як конкретний спосіб роботи з інформацією: це сукупність знань про способи і засоби для збору, обробки і передачі інформації для отримання нових відомостей про об'єкт, який вивчається [2, с.68]. Ми визначаємо інформаційні технології як сукупність сучасних методів, прийомів і засобів, які спрямовані на збір, передачу, обробку, зберігання і доведення інформації до користувача.

Але більш вдалими, на наш погляд, визначенням для технологій з використанням комп'ютера є комп'ютерні технології. Ми погоджуємося з думкою Г.Селевко, який визначає комп'ютерні технології навчання як процес підготовки і передачі інформації тому, хто навчається, засобом здійснення яких є комп'ютер [5, с.89].

Стосовно нашого дослідження використання нових інформаційних технологій можна звести до двох основних напрямків. Перший напрямок – це розширення можливостей студентів для отримання необхідної інформації в процесі навчання шляхом використання комплексу навчальних програм, виходу в Інтернет, доступу до наукових електронних бібліотек, освітніх сайтів, наукових журналів тощо.

Другий напрямок – це безперервне відстеження, діагностика, дослідження, контроль, оцінювання і управління якістю навчальних досягнень студентів.

З метою економії часових і матеріальних затрат необхідно підготувати базу перед початком моніторингу. Це змусить діяти моніторинг як цілісну систему. Для цього потрібно створити базу даних для зберігання результатів діагностування студентів у процесі їх навчання. Використання комп'ютера для зберігання даних і результатів навчальної діяльності студентів спрощує доступ, пошук необхідної інформації про конкретного студента.

Всі етапи моніторингу якості навчальних досягнень студентів пронизані різноманітними інформаційними технологіями, до яких входять:

1) пакети вимірників, за допомогою яких відбувається збір інформації – тести, анкети, діагностичні опитувальники, завдання;

2) база даних, в якій зберігається інформація про стан навчальних досягнень студентів, отримана за допомогою вимірників;

3) інформаційно-методичний банк, як сховище для інформації – опрацьована і каталогізована інформація, яку оформляють у файлах, графіках, діаграмах. А також інструментарій обробки – програмні засоби математичної обробки інформації.

Для здійснення моніторингу якості навчальних досягнень студентів ми використовували базу даних, якою управляла комп'ютерна програма Microsoft Office Access. Ця програма призначена для зберігання даних про об'єкти, в нашому випадку, для збору і зберігання інформації про навчальні досягнення студентів. База даних містила в собі анкетні дані про студентів, підсумки успішності і інформацію, яка характеризувала особистісні професійнозначущі якості студентів.

База даних, якою ми користувались, дозволяла виконувати такі операції на різних етапах організації моніторингу:

1) виведення оцінок (згідно з кредитно-модульною системою навчання – балів) з предметів, які нас цікавили (в нашому випадку – з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням»);

2) виведення балів студентів всього курсу;

3) виведення особистих даних стосовно конкретного студента;

4) внесення додаткової інформації (наприклад, результатів тесту модульної контрольної роботи, під час виконання якої студент не був присутній з поважних причин);

5) пошук студентів, яких об'єднує будь-яка спільна діяльність (наприклад, студенти-члени МАН (Малої Академії Наук).

На практичному етапі моніторингу відбувався збір, занесення інформації у відповідні бази даних конкретного студента за результатами модульних контрольних, підсумкових, зрізових робіт, тестувань, програмованих опитувань та екзаменів. На нашу думку, бажано заносити результати знань, умінь та навичок учнів за традиційною та тестовою формами контролю окремо, з метою кореляції та порівняння об'єктивності вимірів.

На аналітичному етапі здійснювалися систематизація, аналіз і інтерпретація отриманих даних. Як експерти виступали самі студенти. Використовувалися статистичні методи обробки, складання таблиць, графіків і діаграм. На цьому етапі аналізувалися діагнози, порівняльні характеристики, виявлялися причини, що призвели до негативних результатів, окреслювався прогноз розвитку рівня навченості студентів тощо.

У подальшій роботі в системі моніторингу здійснювалась розробка рекомендацій і пропозицій на наступний період на основі отриманих висновків. Результати і рекомендації, розроблені на цьому етапі, формулювали самі студенти при педагогічній підтримці викладачів.

Зворотний зв'язок моніторингу відображався у перевірці результатів, корекції дій, фіксації інформації.

Отримана зворотня інформація про результати впливу запропонованих рекомендацій дозволяла в подальшому вносити корективи як у діяльність студентів, так і в діяльність викладачів. На цьому ж етапі фіксувалась підсумкова інформація в базі даних конкретних студентів, яким були направлені рекомендації.

Важливо привчати студентів самостійно оцінювати результати діяльності. Залучення студентів як суб'єктів навчально-виховного процесу до здійснення моніторингу передбачає розгляд питання стосовно суб'єкт-об'єктних і суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачем і студентами.

Для підтвердження переваг суб'єкт-суб'єктної системи відносин К.Роджерс вживає таке поняття, як «вчитель-фасілітатор», (що означає «вчитель – полегшувач») в так званій моделі РСА (person centered approach – зосередження на особі) [6, с.55]. Автор виділяє основні умови нетрадиційної системи:

1) викладач – фасілітатор має достатньо поваги до себе й до інших студентів з вірою, що інші, як і він, можуть думати про себе, вчитися для себе.

2) викладач надає навчальні матеріали, користуючись власними знаннями, власним досвідом, книгами, першоджерелами.

3) студент будує та розвиває свою власну програму навчання сам чи спільно з іншими. Він вибирає напрями власного навчання з повним усвідомленням відповідальності за наслідки такого вибору.

У такому сприятливому кліматі навчання має тенденцію до поглиблення, швидкого просування і глибшого зв'язку з життям та поведінкою студента, ніж при традиційному навчанні. До переваг нетрадиційної форми освіти розглянемо погляд Л.Виготського, який писав, що поведінка людини складається з біологічних і соціальних особливостей її становлення. Біологічний фактор визначає той фундамент, основу природжених реакцій, за рамки якого організм не може вийти і над якою вибудовується система набутих реакцій. Набуті реакції визначаються середовищем, в якому відбувається становлення організму. Єдиний вихователь, який здатний визначати нові реакції в організмі, є власний досвід самого організму [1, с.82]. Це означає, що в основу навчально-виховного процесу повинна бути закладена власна діяльність студента. Як садівник впливає на зростання квітки, підвищуючи температуру, регулюючи вологість, подібно до цього і викладач впливає на становлення студентів, змінюючи середовище [1, с.84].

Викладачем в системі нетрадиційного навчання може стати не кожен, а тільки той, хто достатньо довіряє собі і іншим, що так само хочуть і можуть навчатися для себе, спираючись на власний досвід. Все це пов'язане з потребою відповідної підготовки викладачів.

Головними вміннями, якими має володіти викладач в системі нетрадиційної освіти, науковці вважають [6, 1, 4]:

- вміння відкрити зацікавлення кожного студента і сприяти його розвитку;
- вміння виявити творчість особистості, створюючи студентам умови для пізнання джерел, які збуджують їхню цікавість;
- вміння сприйняти недосконалі думки студентів, що супроводжують їхнє творче навчання та творчу діяльність;

Як бачимо, головне завдання викладача полягає у допомозі формування ще не сформованих здібностей студента. Причому знання в цій системі не самоціль, а тільки засіб для студента, який займає позицію людини, яка не просто відвідує навчальний заклад і виконує все старанно, а позицію людини, яка самовдосконалюється.

Через навчальний діалог студента з студентом, викладача з студентом виникає співробітництво студентів у парах, а потім у більших групах. Таким чином, студент виступає не як об'єкт навчання, а як суб'єкт.

Висновки. Використання нових інформаційних технологій для моніторингу якості навчальних досягнень студентів дозволяє охопити весь контингент студентів одночасно. Він характеризується об'єктивністю, позаяк виключає суб'єктивне оцінювання викладача. Використання комп'ютерних технологій під час контролю знижує людські і матеріальні

затрати, дозволяє значно скоротити час опитування і аналізу, організувати зберігання матеріалів і результатів тестування в електронному вигляді, підвищує інформативність і унаочнення результатів.

Література:

1. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Под. ред. В.В.Давыдова. – М.: Педагогика, 1991. – 480 с.
2. Захарова И.Г. Информационные технологии в образовании: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 192 с.
3. Информатизация общего среднего образования: научно- методическое пособие / Под. ред. Д.Ш.Матроса. – М.: Педагогическое общество России, 2004. – 384 с.
4. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін.; За ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2004. – 256 с.
5. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. – М.: Народное образование, 1998. – 256 с.
6. Сиротинко Г.О. Шляхи оновлення освіти: Науково-методичний аспект. Інформаційно-методичний збірник. – Х.: Видав. гр. «Основа», 2003. – 96 с.

Условия заинтересованности участников педагогического процесса в осуществлении образовательного мониторинга. Целью данной статьи является обоснование педагогических условий мониторинга качества учебных достижений студентов.

Conditions of interesting of those who take part in the pedagogical process in the realization of the educational monitoring. The aim of this article is the proving of pedagogical conditions of the monitoring of the quality of students' educational achievements.

УДК 37.015.6:33

Олійник Н. Ю.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ НАВЧАННЯ

У науковій статті розкрито суть компетентнісного підходу та його значення в організації навчально-виховного процесу у старших класах економічного профілю навчання.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку соціально-економічного стану країни актуалізує потребу формування активної, професійно компетентної особистості, якій притаманні якості, спосіб мислення, що стимулюють до співпраці, готовність взяти на себе відповідальність. Відповідно пріоритетними завданнями загальноосвітньої школи є створення умов для повноцінного розвитку особистості школяра, творчої самореалізації, потреби в оволодінні професією, формування свідомого ставлення до праці, уміння діяти компетентно і технологічно в умовах ринкової економіки.

Удосконалення системи освіти на сучасному етапі передбачає переорієнтацію процесу навчання на розвиток особистості учня, навчання його самостійно оволодівати новими знаннями. Сучасна молода людина має бути більш мобільною, інформованою, критично і творчо мислячою, а значить і більш мотивованою до самонавчання і саморозвитку.

Особливої актуальності набуває поняття компетентності учня, що визначається багатьма чинниками, оскільки саме компетентності, на думку багатьох учених, є тими індикаторами, що дозволяють визначити готовність учня-випускника до життя, його подальшого особистісного розвитку, до активної участі в житті суспільства. З огляду на зазначене, новий етап розвитку шкільної освіти спрямований на упровадження компетентнісного підходу до формування змісту та організації навчально-виховного процесу.